

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.21
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/3 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM
la disciplina

**„APLICAREA LEGISLAȚIEI CE REGLEMENTEAZA ACTIVITATEA DE
PROBAȚIUNE”**

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTOR:
Vladimir POPA
Șef al Oficiului central de probațiune

_____ AVIZAT
Mariana PITIC, Șef Direcție instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINĂRI

Probațiunea în Republica Moldova sa creat și se dezvoltă rapid. Ca și orice instituție activitatea de probațiune este reglementată de acte legislative și normative. Pentru a organiza lucrul cotidian corespundere cu normative este necesar de cunoștințe adecvate. Cursul dat prevede însușirea și aplicarea corectă a actelor normative. Pentru activitatea cotidiană sunt elaborate un șir de acte departamentale. Este important de cunoscut și corect de aplicat prevederile acestor material. Aici este prevăzut și studierea actelor normative internaționale ca Convențiile CoE, ONU, Recomandările CoE, etc. De nivelul cunoștințelor în domeniul dat depinde corectitudinea activității consilierilor și rezultatele pozitive a acestuia. Cursul de instruire este destinat persoanelor care nu au experiență profesională în domeniul probațiunii. Cursul își propune să contribuie la cunoașterea privind:

- actele normative care reglementează activitatea de probațiune;
- principiile normelor de drept care reglementează activitatea de probațiune;
- reglementări internaționale în domeniul probațiunii;
- reglementări interne referitor la activitatea de colaborare;

Curriculumul înglobează trei dimensiuni: cunoaștere, aplicare, integrare. Cunoașterea include acumulare de informație și sistematizare de concepte în domeniul probațiunii. Aplicarea și integrarea presupune formarea și dezvoltarea capacităților de transfer a cunoștințelor teoretice și de utilizare a abilităților practice în activitatea profesională cotidiană, la soluționarea situațiilor problemă și la rezolvarea sarcinilor cu grad avansat de complexitate.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei ”Aplicarea legislației ce reglementează activitatea de probațiune”, audientul va obține următoarele competențe:

- înțelegerea actelor normative care reglementează activitatea de probațiune;
- formularea principiilor normelor de drept care reglementează activitatea de probațiune;
- înțelegerea reglementărilor internaționale în domeniul probațiunii;
- cunoașterea reglementărilor interne referitor la activitatea de probațiune.
- să determine rolul probațiunii în sistemul de drept;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil:

- Să cunoască actele normative care reglementează activitatea de probațiune;
- Să relateze principiile normelor de drept care reglementează activitatea de probațiune;
- Să cunoască reglementări internaționale în domeniul probațiunii;
- Să aplice în practică prevederile actelor normative;
- Să respecte reglementări interne referitor la activitatea de probațiune;
- Să recomande soluții pentru depășirea dificultăților în lucrul cotidian;
- Să înainteze propuneri referitor la perfecționarea cadrului normativ.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Aplicarea legislației ce reglementează activitatea de probațiune	Vladimir POPA	II	12	0	12	Colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Legislația națională și internațională	0	4
2.	Prevederile Codului penal, Codului procesual-penal, Codului de executare referitor la probațiune.	0	4
3.	Resocializarea	0	4
	Total	0	12

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Legislația națională și internațională		
<i>Ore practice</i> Identificarea și analiza: • Constituția Republicii Moldova • Legea cu privire la probațiune. Legea cu privire la adaptarea social a persoanelor eliberate din locurile de detenție. • LEGE privind statutul alesului local. • LEGE privind administrația publică locală. • Legea cu privire la sistemul penitenciar. • Hotărârea de Guvern nr. 827 din 10.09.2010 privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune lex.justice.md/index.php • Hotărârea de Guvern nr. 1643 din 31.12.2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de executare a pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității lex.justice.md/index.php • Hotărârea de Guvern nr.210 din 21.03.2013 cu privire la aprobarea Codului de etică al consilierului de probațiune lex.justice.md/index.php • Acte internaționale (23 documente)	Seminare Tabla flipchart. Tehnica de calcul	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Lucrul în grupuri. Pregătirea temelor pentru activitățile practice; Elaborarea unor lucrări de analiză și cercetare;

Tema 2. Prevederile Codului penal, Codului procesual-penal, Codului de executare referitor la probațiune.

<i>Ore practice</i> Identificarea și analiza: • Punerea în executare a hotărârilor judecătorești referitor la probațiune (Capitolul IX LIBERAREA DE PEDEAPSA PENALĂ CP RM) .• Executarea pedepselor nonprivative de libertate (art.65, 67 CP RM).• Amnistia Grațierea. (Capitolul XI. CP RM)• Executarea măsurilor de siguranță (Capitolul X CP RM).	Seminare Studiu de caz. Tabla flipchart. Tehnica de calcul	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Lucrul în grupuri. Pregătirea temelor pentru activitățile practice; Elaborarea unor lucrări de analiză și cercetare.

Tema 3. Resocializarea

<i>Ore practice</i> Identificarea și analiza : • Evidența• supravegherea, asistența și consilierea;• aplicarea programelor probaționale;• asistența postpenitenciară.• referate prezentențiale.	Seminare Studiu de caz. Tabla flipchart. Tehnica de calcul	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Lucrul în grupuri. Pregătirea temelor pentru activitățile practice; Elaborarea unor lucrări de analiză și cercetare;

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- răspunsuri verbale, participare la dezbateri/studii de caz;
- prezentarea de lucrări individuale;
- prezentări de informații etc.
- participarea audiențelor în cadrul orelor practice;
- realizarea activităților individuale;
- susținerea unei testări care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor;

B. Evaluarea finală se va efectua sub forma unui colocviu diferențiat la finele disciplinei de studiu prin soluționarea situațiilor de caz.

V. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative:

- 1) **Codul Penal** al Republicii Moldova din 18.04.2002, Monitorul Oficial, nr. 72-74 din 14.04.2009;
- 2) **Codul de Procedură Penală** al Republicii Moldova din 14.03.2003, Monitorul Oficial, nr.104-110 din 07.06.03;
- 3) **Codul de executare** al Republicii Moldova din 24.12.2004, Monitorul Oficial, nr. 214-220 din 05.11.2010;
- 4) **Legea cu privire la probațiune** nr.8 din 14.02.08, Monitorul Oficial, nr.103-105 din 13.06.08;
- 5) **Legea cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție** nr. 297 din 24.02.99, Monitorul Oficial, nr. 39-41 din 22.04.99;
- 6) **Legea privind administrația publică locală** nr. 436 din 28.12.2006, Monitorul Oficial, nr. 32-35 din 09.03.2007;
- 7) Hotărârea Guvernului nr. 918 din 05.10.1999 **cu privire la crearea Centrului coordonator de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție**, Monitorul Oficial, nr. 112-114 din 14.10.1999;
- 8) Hotărârea Guvernului nr. 331 din 23.04.2009 cu privire la **unele măsuri de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție**, Monitorul Oficial, nr. 86-88 din 08.05.2009;
- 9) **Regulamentului cu privire la modul de executare a pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1643 din 31.12.2003**, Monitorul Oficial, nr. 16-18 din 23.01.2004),
- 10) **Regulamentul privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 827 din 10.09.2010**, Monitorul Oficial, nr. 166-168 din 14.09.2010);
- 11) **Regulamentul Consiliului Centrului coordonator de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție**, aprobat prin decizia Consiliului la nr.3 din 30.12.08;
- 12) **Ordin nr. 560 din 31.12.2008 cu privire la aprobarea condițiilor și formei contractului de acordare a asistenței psihosociale persoanelor liberate din locurile de detenție și a regulilor privind modul de întocmire a referatului presentințial de evaluare a personalității** (Monitorul Oficial, nr. 10-11 din 23.01.2009);
- 13) **Instrucțiunea cu privire la activitatea de probațiune sentințială în comunitate în privința condamnaților adulți și minori**, aprobată prin Ordinul nr. 92 din 30 mai 2011;

Reglementări internaționale:

- 1) **Convenția europeană cu privire la supravegherea condamnaților condiționali sau infractori liberați condiționat;**
- 2) **Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo)** 45-110 din anul 1990, Cea de-a 68-a ședință plenară, 14 decembrie 1990;
- 3) **Principiile Națiunilor Unite pentru prevenirea delincvenței juvenile (Principiile de la Riyadh)**, Rezoluția 45/112 14 decembrie 1998, (a 68-a Sesiune Plenară);
- 4) Recomandarea Nr. R (92) 16 a Comitetului de Miniștri către statele membre referitoare la **regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate**, adoptată de Comitetul de Miniștri în 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniune a vice-miniștrilor;
- 5) Recomandarea (2000) 22 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre privind **îmbunătățirea aplicării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare**, adoptată de Comitetul de Miniștri pe 29 noiembrie 2000 la a 731-a întâlnire a vice-miniștrilor;

- 6) Recomandarea Rec (2003) 22 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind **liberarea condiționată (parole)**, adoptată la 24 septembrie 2003 la cea de-a 853-a întrunire a vice-miniștrilor;
- 7) Recomandarea CM/Rec (2010) 1 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre cu privire la **Regulile de Probațiune ale Consiliului Europei**, adoptată de către Comitetul de Miniștri la 20 ianuarie 2010, la cea de-a 1075-a adunare a vice-miniștrilor;

Practica judiciară:

- 1) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.6 din 14 noiembrie 2008 cu privire la **practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărîrilor judecătorești cu caracter penal**;
http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.%206%20_2008_%20cu%20privire%20la%20%20practica%20aplicarii%20unor%20prevederi%20ce%20reglementeaza%20punerea%20in%20aplicare%20a%20hotararilor%20judecatoaresti%20cu%20caracter%20penal.pdf;
- 2) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.8 din 4 iulie 2005 despre **aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației naționale și internaționale privind aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și executarea acestei pedepse** (Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.12, pag.15);;
[http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.%208%20\(%202005\)Despre%20aplicarea%20de%20catre%20instanțele%20judecătorești%20a%20unor%20prevederi%20ale%20legislației.pdf](http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.%208%20(%202005)Despre%20aplicarea%20de%20catre%20instanțele%20judecătorești%20a%20unor%20prevederi%20ale%20legislației.pdf);
- 3) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.39 din 22 noiembrie 2004 cu privire la **practica judiciară în cauzele penale privind minorii** (Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.7, pag.6);
[http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.39%20\(2004\)Cu%20privire%20la%20practica%20judiciară%20în%20cauzele%20penale%20privind%20minorii.pdf](http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.39%20(2004)Cu%20privire%20la%20practica%20judiciară%20în%20cauzele%20penale%20privind%20minorii.pdf);
- 4) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.16 din 31 mai 2004 cu privire la **aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale**, (Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr.6, pag.22);
[http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.16\(2004\)Cu%20privire%20la%20aplicarea%20în%20practica%20judiciară%20a%20principiului.pdf](http://www.csj.md/admin/public/uploads/HOTARIREA%20nr.16(2004)Cu%20privire%20la%20aplicarea%20în%20practica%20judiciară%20a%20principiului.pdf)

Literatură de specialitate:

- 1) Dolea I., Zaharia V., Revista de științe penale, supliment 2007, **Culegere de acte naționale și internaționale în domeniul penal**, volumul I, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2007;
- 2) Ciobanu V., Rotaru V., Zaharia V., Dolea I., **Justiția Juvenilă; Instituția probațiunii în sistemul de drept al Republicii Moldova; Medierea penală**. PNUD Moldova, Institutul Național al Justiției. - Ch. : ELAN POLIGRAF S.R.L., 2009 – (Seria: Suporturi de curs). – Cartea a 11-a. – 296 p.
- 3) Zaharia V., Popa Vl., Popa V., Astrahan L., **Ghidul consilierului de probațiune**, - Ch.: Tipogr. „Bons Offices” S.R.L., 2009, 220 p. ;
- 4) Zaharia V., Popa V., Rotaru V., Martin D., Beldiga C. **Alternative la detenție. Raport de evaluare**. - Ch. :,Helmax-Exim” SRL, 2009, 184 p. ;
- 5) Dolea I., Zaharia V., Rotaru V., Popa V., **Probațiunea în Republica Moldova. Raport de monitorizare**. - Ch.: Tipogr. „Bons Offices” S.R.L., 2011, 100 p. ;
- 6) Florian Gh., Zaharia V., Dilion M., Popa V., Moraru-Chilimar R., **Probațiunea presentențială în privința minorilor. Teorie și practică**, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2005;

- 7) Ulianovschi X., Mîrza V., Golubțov I., Rijicova S., „**Ghid privind munca neremunerată în folosul comunității aplicată față de minori**”, IRP, Chișinău, 2006;
- 8) Vulpescu A., N. Canțer, D. Postu, Iu. Adam, „**Pregătirea pentru liberare a deținuților**”, IRP, Chișinău, 2007;
- 9) Caciamac L., Zaharia V., Canțer N., Postu D., **Raportul misiunii de evaluare a necesităților în domeniul pregătirii pentru liberare a deținuților**. - Institutul de Reforme Penale. – Ch. : Helmax-Exim, 2006 (Tipogr. „Bons Offices”), 92 p. ;
- 10) Cojocaru V., Zaharia V., Cepraga I., Adam Iu., Vulpescu A., **Pregătirea pentru liberare a deținuților**. - Ch. :, „Cu drag” SRL, 2009, 196 p. ;
- 11) Prițcan V., Gribincea T., Moraru-Chilimar R., Cojocaru A., Fiscuci C., Popa V., Dumbrăveanu V., Lungu V., Popovici M., **Reintegrarea socială a persoanelor liberate din locurile de detenție. Ghid practic**, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2007;
- 12) Dolea I., Zaharia V., Ardeleanu D., Cepraga I., Șarban S., **Capacități și abilități de reintegrare socială a deținuților**. Cercetare sociologică. - Institutul de Reforme Penale – Ch. :, „Bons Offices” SRL, 2009, 56 p. ;
- 13) Ciobanu D., Bolotovici L., Popa V., Gribincea T., Zaharia V., **Reintegrarea socială a persoanelor liberate din locurile de detenție**, IRP, Chișinău, 2009;
- 14) Zaharia V., Pistrinciuc V., Racu A., **Raport de monitorizare și evaluare a activității de reintegrare socială a persoanelor liberate din locurile de detenție**. - Ch. :, „Cu drag” SRL, 2009, 36 p. ;
- 15) Zaharia V., Harconiță N., Popa V., **Ghid de implicare comunitară în activitatea de probațiune în privința minorilor**. - Ch.: „Bons Offices” S.R.L., 2010, 68 p.;
- 16) Anton M. Van Kalmthout, **Reintegrarea socială și supravegherea infractorilor în opt țări europene**, Craiova, 2004;
- 17) Durnescu I., **Manualul consilierului de reintegrare socială și supraveghere**, Craiova, 2001;
- 18) <http://www.irp.md/probatiune.php>;
- 19) <http://www.justice.gov.md>;
- 20) <http://www.cepprobation.org/>
- 21) www.probatiune.gov.md